

Evropska kohezijska politika v Sloveniji

SL

Evropska unija (EU) ima 27 držav članic, ki sestavljajo skupnost in enotni trg s 493 milijoni prebivalcev. Vendar med temi državami in njihovimi 271 regijami še vedno ostajajo velike gospodarske in socialne razlike. Evropska kohezijska politika je v središču naporov za izboljšanje konkurenčnega položaja Unije kot celote in še posebno njenih najšibkejših regij.

EU prek Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in Evropskega socialnega sklada (ESS), ki sta sicer poznana kot strukturna sklada, ter Kohezijskega sklada vlaga v tisoče projektov v vseh evropskih regijah, da bi izpolnila svojo temeljno nalogo, to je spodbujati ekonomsko in socialno kohezijo z zmanjševanjem teh razlik med državami članicami in regijami. Kohezijska politika je s proračunom, vrednim **347 milijard €** za obdobje 2007–2013, edinstveni največji vir finančne podpore na ravni EU za vlaganja v rast in delovna mesta, namenjena usposobitvi vseh regij za učinkovito konkuriranje na notranjem trgu.

Enako kot so se sčasoma spreminjali izzivi, s katerimi se spopadajo evropske regije, se je spreminjala tudi politika. Vzporedno s pomembnimi spremembami v Uniji, ki so posledica razširitve Unije in napredujoče globalizacije, skrbi glede oskrbe z energijo, upadanja prebivalstva, podnebnih sprememb in od nedavnega svetovne recesije, se je politika korak za korakom spreminjala kot ključni del odgovora za spoprijemanje s to novo stvarnostjo.

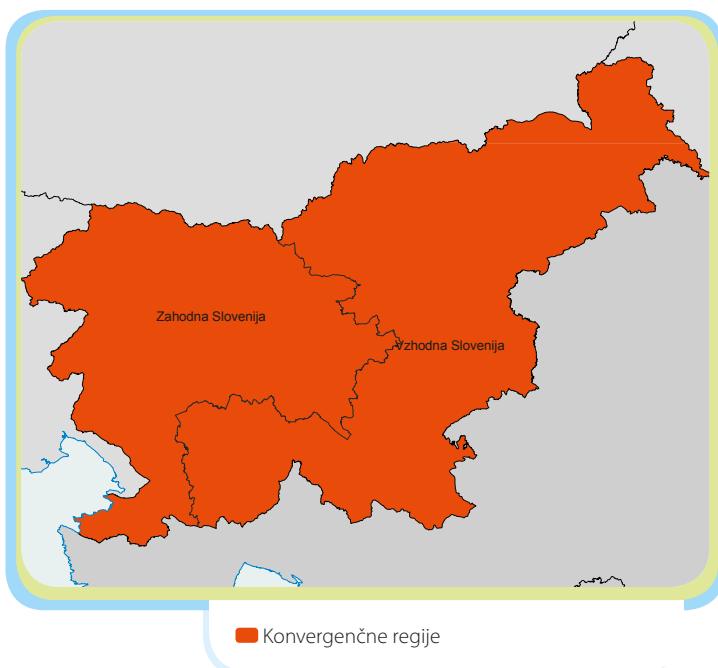
UČINKI IN DOSEŽKI KOHEZIJSKE POLITIKE V SLOVENIJI

V obdobju 2000–2006 je skoraj **6 000 malih in srednje velikih podjetij (MSP) prejelo podporo, iz strukturnih skladov pa je bilo sofinanciranih 21 poslovnih con.**

V središču pozornosti so bila vlaganja v pospeševanje razvoja inovativnega poslovnega okolja s projekti, ki so pomagali registrirati **64 inovacij in patentov** ter so zajeli več kot 550 registriranih raziskovalnih ur do konca leta 2007 (v ekvivalentu polnega delovnega časa).

V obdobju 2000–2006 je bilo izvedenih skupno **28 projektov Kohezijskega sklada** (skupaj s projekti na podlagi instrumenta

Kohezijska politika 2007–2013

strukturnih politik v predpristopnem obdobju (ISPA)), in sicer 16 okoljskih projektov, osem transportnih projektov in štiri projekti tehnične pomoči.

Na področju prometa je bilo **zgrajenih skupaj 27,4 km novih avtocest.**

Kohezijski sklad je v okoljskem sektorju pomagal pri **izgradnji 167 km nove infrastrukture kanalizacijskih sistemov in 144 000 prebivalcem omogočil dostop do novih ali posodobljenih čistilnih naprav za odpadne vode. Zgrajeni so bili trije novi regionalni centri za ravnanje z odpadki, s katerimi je 445 000 prebivalcev dobilo sodobne objekte za odlaganje odpadkov.**

PREREZ GLAVNIH DOSEŽKOV

- Podpora skoraj 6 000 malim in srednje velikim podjetjem,
- zgrajenih 27,4 km novih avtocest,
- nove ali posodobljene čistilne naprave za odpadne vode za 144 000 prebivalcev.

Evropska unija
Kohezijska politika

EVROPSKA VLAGANJA V SLOVENIJI – OBDOBJE 2007–2013

Za obdobje 2007–2013 je Sloveniji dodeljenih več kot **4 milijarde €** sredstev iz strukturnih skladov in Kohezijskega sklada za financiranje na podlagi konvergenčnega cilja¹. Pričakuje se, da bo slovenski nacionalni prispevek za dopolnitev vlaganj EU znašal približno 724 milijonov €.

Slovenske razvojne prednostne naloge naj bi uresničili prek treh programov. Prvi program za „okrepitev regionalnih razvojnih potencialov“ bo prejel sredstva iz ESRR. Drugi program, namenjen „razvoju človeških virov“, bo financiral ESS. Tretji program za „razvoj okoljske in prometne infrastrukture“ bosta financirala ESRR in Kohezijski sklad.

SREDSTVA ZA SLOVENIJO V MRD €, 2007–2013

Cilj	Sklad	EU	Javni nacionalni	Skupaj
Konvergenca	KS	1,4	0,3	1,7
	ESRR	1,9	0,3	2,2
	ESS	0,8	0,1	0,9
Skupaj konvergenca		4,1		
Skupaj evropsko ozemeljsko sodelovanje*	ESRR	0,1	-	0,1
SKUPAJ		4,2	0,7	4,9

Zneski so zaokroženi

* Vsak program ozemeljskega sodelovanja vključuje najmanj 15 % sofinanciranja vsake sodelujoče države članice.

IZVAJANJE LIZBONSKE STRATEGIJE ZA RAST IN DELOVNA MESTA

Cilj, ki ga je imela Unija pri vnovičnem začetku lizbonske strategije leta 2005, je bil okrepiti konkurenčni položaj regij EU v svetovnem gospodarstvu, tako da se rast, delovna mesta in konkurenčnost postavijo na vrh seznama ciljev Unije. V obdobju 2007–2013 je evropska kohezijska politika pripisovala čedalje večji pomen doseganju tako imenovanih „lizbonskih ciljev“.

Slovenija načrtuje, da bo vložila 66 % sredstev iz strukturnih skladov in Kohezijskega sklada v projekte, katerih cilj je zvišati gospodarsko rast ter ustvariti več delovnih mest in boljša delovna mesta.

Slovenski program za „krepitev regionalnih razvojnih potencialov“ poskuša povečati konkurenčnost, olajšati ustvarjanje novih delovnih mest ter spodbujati podjetništvo, informacijsko in komunikacijsko tehnologijo, e-upravo, inovacije in razvoj tehnologije. Program za „razvoj človeških virov“ se osredotoča na naložbe v večšine in usposabljanje, s čimer podpira zaposljivost in rast.

GLAVNE PREDNOSTNE NALOGE KOHEZIJSKE POLITIKE V SLOVENIJI, 2007–2013

Cilj Slovenije je, da bo **vložila več kot 1 milijardo € oziroma 25 % dodeljenih sredstev Skupnosti v izboljšanje prometne infrastrukture**. Pričakujejo, da bo s pomočjo skladov posodobljenih ali zgrajenih 428 km železniških prog.

Več kot 1,1 milijarde € oziroma 28,5 % skladov bo namenjenih **naložbam v raziskave in razvoj (R in R) ter inovacije**.

Podpora podjetništvu, zlasti malim in srednje velikim podjetjem, je relativno gledano med najvišjimi v državah članicah, saj je za to **dodeljenih 17,6 % sredstev sklada za Slovenijo**.

Slovenija bo vložila **približno 156 milijonov € v infrastrukturo za informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) in storitve IKT**. Prednost bodo imele e-storitve za podjetja in državljane ter posodobitev širokopasovnih omrežij.

Ključne prednostne naloge, ki bodo privedle do razvoja celovite strategije za okoljevarstveni sektor, se bodo osredotočale na **sisteme za ravnanje z odpadki in upravljanje voda**. Približno 770 milijonov €, kar pomeni 18 % vseh sredstev, ki jih je dodelila Skupnost, bo neposredno vloženi v izboljšanje okolja, posredno pa bo za to iz skladov vloženi dodatnih 805 milijonov €.

Od tega zneska bo skoraj **257 milijonov €** (6 %) neposredno in 511 milijonov € posredno dodeljenih ukrepom **za ublažitev posledic podnebni sprememb**, pri čemer je **160 milijonov €** (4 %) namenjenih **uporabi obnovljivih virov energije in projektom za energijsko učinkovitost**.

Približno 77 milijonov € je namenjenih **spodbujanju prilagodljivosti podjetij in delavcev**. Pričakuje se 10-odstotno povečanje povprečnega trajanja usposabljanja zaposlenih v podjetjih, ki bodo prejemala podporo.

Evropski socialni sklad bo s **318 milijoni €** ali 45 % celotnega zneska naložb ESS še zlasti podpiral **večje naložbe v nenehno usposabljanje za izboljšanje veščin in znanja**.

Povečana udeležba na trgu dela ostaja ena od glavnih prednostnih nalog na podlagi programa za „razvoj človeških virov“, saj je v ta namen dodeljenih **182 milijonov €**.

41 milijonov € bo dodeljenih boju proti revščini in socialnemu vključevanju. Slovenija načrtuje, da bo 6 % vseh izobraževalnih ustanov vključila v programe za dostopnost in enake priložnosti ter da bo zagotovila, da bo od teh programov imelo korist 30 000 otrok s posebnimi potrebami.

Slovenija se je odločila **za tesno in celostno sodelovanje s pobudo JASPERS²**. Osredotočila se bo na oblikovanje kakovostnih projektov.

Približno **62 milijonov €** je načrtovanih za **ukrepe, ki spodbujajo obnovo mestnih območij**.

BISTVENI PODATKI, 2007–2013

- Več kot 1,1 milijarde € za R in R,
- več kot 1 milijarda € za izboljšanje prometne infrastrukture,
- več kot 1,5 milijona neposrednih in posrednih naložb za zaščito in izboljšanje okolja.

¹ Konvergenčni cilj se nanaša na regije, za katere sta značilna nizek BDP in zaposlenost in v katerih BDP na prebivalca ne dosega 75 % povprečja EU glede na stanje med letoma 2000 in 2002. Velja za 99 regij, ki predstavljajo 35 % prebivalstva EU-27, njegov namen pa je ustvariti pogoje za rast in pogoje, ki bodo privedli do realne časovne konvergenče v najmanj razvitih državah članicah in regijah. Opozoriti je treba, da sta politika razvoja podeželja in ribiška politika ločeni in nista zajeti v tej brošuri.

² JASPERS je skupna pobuda Evropske investicijske banke in Evropske banke za obnovo in razvoj. Državnim organom novih držav članic EU ponuja strokovno pomoč pri oblikovanju naložb v glavne sektorje, ki jih podpirata Kohezijski sklad in Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), zlasti ceste in železnice, mestni prevoz, upravljanje voda, trdni odpadki in energija.

GRADNJA MOSTOV MED SOSEDI

V današnji Evropi je gospodarski uspeh pogosto odvisen od zmožnosti regije, da razvije povezave z drugimi regijami. Sodelovanje in izmenjavanje izkušenj med regijami je lahko ključni povod za spodbuditev dinamičnega in v prihodnost usmerjenega procesa regionalnega razvoja. EU ima pomembno vlogo pri vzpostavljanju in podpiranju takih partnerstev, tako med regijami znotraj Unije kot s sosednjimi regijami zunaj njenih meja. Tisoči projektov, ki so se skozi leta razvili na podlagi pobude INTERREG, so pokazali koristi, ki jih imajo regije, če sodelujejo v partnerstvih, delijo ideje ter načrtujejo nove in inovativne načine izkoriščanja evropskega vlaganja.

Cilj evropskega teritorialnega sodelovanja, ki ga za obdobje 2007–2013 financira ESRR, podpira čezmejne, mednarodne in medregijske programe sodelovanja, da bi regije in mesta v vsej Evropski uniji in zunaj njenih meja spodbudil k skupnemu delu in medsebojnemu učenju.

Slovenija je vključena v 13 programov cilja evropskega teritorialnega sodelovanja, katerega namenjeni proračun znaša 104 milijone €:

- štiri čezmejne programe z Italijo, Madžarsko in Avstrijo ter Hrvaško (na podlagi instrumenta za predpristopno pomoč – IPP);
- pet mednarodnih programov: „Alpski prostor“, „Srednja Evropa“, „Sredozemlje“, „Jugovzhodna Evropa“ in „Jadran“ (na podlagi instrumenta za predpristopno pomoč – IPP);
- vse štiri medregijske programe sodelovanja (celotni proračun za vseh 27 držav članic EU: 443 milijonov €)³: INTERACT II, URBACT II, ESPON/ORATE in INTERREG IVC.

³ INTERREG IVC spodbuja izmenjavanje izkušenj in dobrih praks med regijami, URBACT – tematska omrežja mest, INTERACT – podpora za poslovanje organizacije programov sodelovanja, ESPON – omrežje za opazovanje prostorskega razvoja.

POMOČ EU

Solidarnostni sklad Evropske unije je bil ustanovljen po poplavah, ki so Srednjo Evropo prizadele poleti 2002. Državam članicam in državam pristopnicam dodeljuje nujno pomoč v primeru večjih naravnih nesreč.

Septembra 2007 so večji del Slovenije prizadele nevihte in močno deževje, kar je povzročilo hude poplave in zemeljske plazove. Nesreča je povzročila veliko škodo v infrastrukturi, kmetijstvu in na zgodovinskih spomenikih: poškodovanih je bilo 350 km državnih cest in več kot 1.600 km regionalnih cest. Kot odziv je bilo iz Solidarnostnega sklada Evropske unije plačanih 8,25 milijona €, da so se povrnili nujni javni izdatki, povezani s poplavami.

Evropski solidarnostni sklad pomaga kriti stroške poplav

Slovenija

4,2 milijarde € za obdobje 2007–2013

Spodbujanje rasti, odpiranja delovnih mest in konkurenčnosti

Regionalna politika v praksi

► CENTER ODLIČNOSTI ZA NANOZNANOST IN NANOTEHNOLOGIJO

Ena od glavnih ovir za inovacijsko učinkovitost v Sloveniji je omejeno sodelovanje med javnim sektorjem raziskav in razvoja ter podjetji. Kohezijska politika je za odpravljanje te težave podprla oblikovanje „centra odličnosti“ (infrastrukturni projekti ter projekti raziskav in razvoja), ki združuje raziskovalce in industrijo na področju nanoznanosti in nanotehnologije. Center je omogočil zgodnjo vključitev poslovnega sektorja v posebne raziskovalne projekte. S centrom je sodelovalo šest raziskovalnih inštitutov in univerzitetnih raziskovalnih enot ter kar 26 podjetij. Izvedel je šest pomembnih raziskovalnih projektov, ki so jih usklajevali predstavniki iz raziskovalnih ustanov. Celoten projekt je poudaril pomen zgodnjega in rednega vključevanja poslovnega sektorja v opredelitev ciljev raziskovalnih projektov za zagotavljanje rezultatov na področjih, ki so jih podjetja opredelila kot pomembna za svoj prihodnji razvoj. Projekt je potekal od junija 2004 do junija 2007.

Zagotavljanje sodobne infrastrukture in raziskovalne opreme se je izkazalo za enega od najpomembnejših dejavnikov, ki so prispevali k razvoju centra. Čeprav so bili raziskovalci, ki so se pridružili centru, zelo uspešni pri zbiranju sredstev za raziskave, jim je primanjkovalo bolj vrhunske raziskovalne opreme. Možnost uporabe vrhunske opreme je industrijske partnerje pritegnila k centru in hkrati omogočila začetek tesnejšega raziskovalnega sodelovanja.

Zagotovitev finančnih virov je raziskovalnim skupinam in partnerjem omogočila predvsem premostitev likvidnostnih težav in izvedbo raziskovalnih projektov v načrtovanem časovnem okviru.

Skupni proračun: 3,4 milijona €; prispevek ESRR: 1,9 milijona €.

Spletna stran: <http://nin.ijs.si/nano.htm>

► MULTIMEDIJSKI CENTER DOLENJSKE

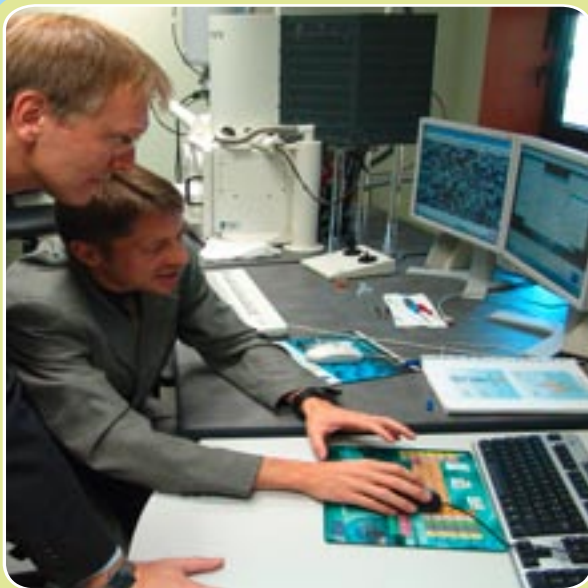
Multimedijski center Dolenjske sta v letih 2005 in 2006 sofinancirala Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Evropski sklad za regionalni razvoj.

Financiranje EU je vključevalo naložbe v opremo IKT in izgradnjo galerije. Naložbe, financirane iz nacionalnih sredstev, so bile namenjene zagotavljanju nemotenega izvajanja projekta, pripravi in izvajanju dejavnosti in delavnic usposabljanja ter oblikovanju umetniškega programa na multimedijem področju.

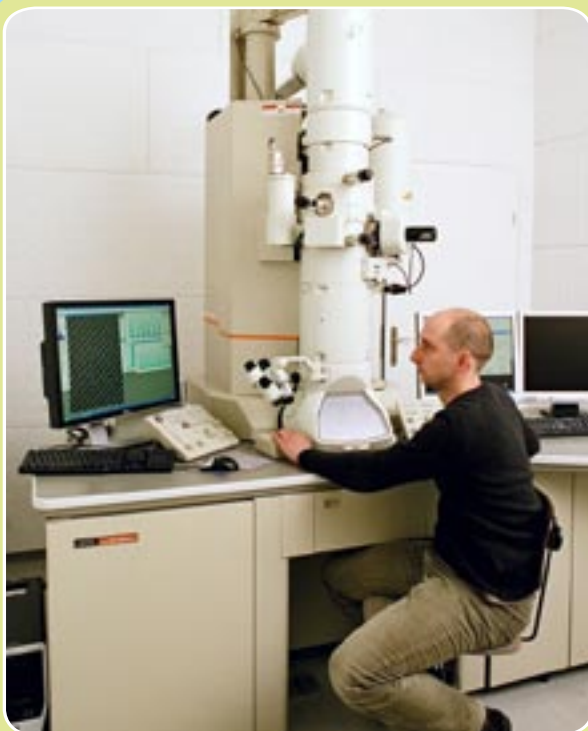
Multimedijski center Dolenjske je ustanovitelj in dejavni član mreže multimedijev centrov M3C, ki združuje multimedijske centre v Sloveniji in usklajuje njihovo delo. Ponuja brezplačne izobraževalne storitve, dostop do računalniške opreme in razvoj spletnih strani.

Skupni proračun: 53 000 €; prispevek ESRR: 30 000 €

Spletna stran: <http://www.mcd.si/>

Komisar Potočnik se seznanja z delovanjem Centra

Oprema visoke tehnologije združuje raziskovalce in tehnologije

Več informacij

Regionalna politika EU

http://ec.europa.eu/regional_policy/

Kohezijska politika v Sloveniji

http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/slovenia/index_sl.htm

Nacionalna spletna stran

www.euskladi.si

Evropski socialni sklad

<http://ec.europa.eu/social/>